

Dalarnas miljö- och energikontor

MILJÖ- OCH ENERGISTRATEGISKT ARBETE 2021 FÖR KOMMUNERNA BENGTSFORS, DALS-ED, FÄRGELANDA OCH MELLERUD

Inledning

Dalslands miljö- och energiförbund har i uppdrag av kommunerna att initiera och samordna det miljö- och energistrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. I processen Hållbarhetskompass Dalsland har förbundet och medlemskommunerna gemensamt identifierat fokus-/insatsområden som är långsiktigt viktiga för en hållbar utveckling i medlemskommunerna. Processen Hållbarhetskompass Dalsland och fokus-/insatsområdena utgår från FN:s globala hållbarhetsmål.

Inriktning av det miljö- och energistrategiska arbetet 2021

Pågående projekt med extern finansiering (t.ex. LEVA/LOVA Lillån/Dalboslätten) och pågående processer i medlemskommunerna (t.ex. miljöledning i kommunerna, energisamverkan etc.) och med externa aktörer (t.ex. samverkan kring åtgärdsprogram för Teåkersälven) fortsätter även 2021.

Nya insatser, gentemot innevarande år, i det miljö- och energistrategiska arbetet 2021 är:

- Gröninfrastrukturplan med analys av ekosystemtjänster
- Energi- och klimatstrategi
- Förstudie kring utvecklad samverkan med externa aktörer
- Medverkan i implementering av Hållbarhetskompass Dalsland och FN:s globala hållbarhetsmål i förbundet och kommunerna

Prioriteringar

Till följd av att kommunbidragen inte räknats upp vare sig för 2020 och 2021 samt då ingen uppräkningsplan kommer att ske av förbundets taxor 2021 måste resurserna för det miljö- och energistrategiska arbetet reduceras under 2021. Detta innebär att förbundet måste prioritera användningen av sina resurser. De insatser/aktiviteter som redovisas under rubriken åtgärder och insatser 2021 nedan, är de som föreslås prioriteras 2021. Denna prioritering innebär att förbundets miljö- och energistrategier endast i begränsad omfattning kan medverka i exempelvis följande aktiviteter:

- Kommunernas VA-planering
- Åtgärder/uppföljning avfallsplan Dalsland
- ÖP- och DP-processer
- Stöd i klimatanpassningsfrågor
- Hygieniseringsanläggning för avloppsvatten från enskilda avlopp
- Åtterrapporering Vattendirektivets åtgärdsprogram

Frågor rörande kommunernas VA-planering, åtgärder/uppföljning avfallsplan Dalsland, hygieniseringsanläggning för avloppsvatten, åtterrapporering Vattendirektivets åtgärdsprogram samt ÖP- och DP-processer kommer därför i huvudsak hanteras av förbundets miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Eftersom även dessa resurser är begränsade och behöver prioriteras för lagstadgad tillsyn så kommer förbundets samlade resurser för att samverka/stödja kommunerna i dessa frågor som helhet att reduceras 2021 gentemot tidigare.

Eventuella specifika insatser enligt översiktsplanernas (Melleruds och Dals-Eds översiktsplaner) genomförandeplaner eller kommunernas utvecklingsplaner får tas upp som specifika aktiviteter i kommande års insatser av förbundets strategiska funktioner. I 2021 års insatser återfinns projektet; *Grön infrastrukturplanering och analys av ekosystemtjänster*, som finns med i kommunernas genomförandeplaner

Åtgärder och insatser 2021

Dalslands miljö- och energiförbunds strategiska insatser/aktiviteter 2021	
Insats/aktivitet	Vad innebär insatsen/aktiviteten?
Övergripande	
Mellankommunal samverkan - hållbarhetskompassen forts	I dagsläget finns inga aktiviteter utpekade i Hållbarhetskompassen förutom de tre förslag som kommer att processledas av DMEK (grön infrastrukturplan, energi- och klimatstrategi, förstudie extern samverkan). Avsikten är att tillsammans med funktioner i medlemskommunerna belysa områden i hållbarhetskompassen där vi kan ta fram gemensamma aktiviteter och mål. Aktiviteten bör också innefatta insatser så att konsekvenserna för de tre "fundamenten" i FN:s globala hållbarhetsmål; <i>ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och ekologisk hållbarhet</i> , värderas i kommunernas och förbundens beslut i enlighet med Glokala Sveriges riktlinjer.
Miljöledning (info, samordning, revision, uppföljning etc.)	Samtliga fyra kommuner har beslutat att införa ett miljöledningssystem inom sina verksamheter. Miljöledningssystemet ska ingå i kommunens ordinarie ledningssystem. DMEK arbetar kontinuerligt med att förankra och kommunicera miljöledningsarbetet. Utöver det kontinuerliga arbetet planeras följande aktiviteter under år 2021: 1) Ha dialog med förvaltningschefer och deras ledningsgrupper för att diskutera hur hållbarhetsarbetet bättre kan integreras i verksamheterna 2) Fortsatt arbete med att implementera miljöledningsarbetet i kommunernas ledningssystem 3) Ta fram en nanoutbildning som beskriver kommunens hållbarhetsarbete (Dals-Ed och Bengtsfors) samt 4) Genomföra miljörevision inom socialförvaltningen i Melleruds kommun.
Utvecklad samverkan externa aktörer (förstudie)	Då hållbarhetskompassen kommer att kräva extern samverkan vill kommunerna och förbundet ta fram förutsättningar för sådan samverkan. Förstudien avses behandla exempelvis frågor som; vilka aktörer behöver vi samverka nära med? Vilken typ av plattform behövs för en effektiv samverkan med externa aktörer? Finns etablerad samverkan med hållbarhetsperspektiv på andra platser som vi kan hämta erfarenheter från?
Remisser/enkäter	Myndighetsutlåtande på exempelvis förslag till nationella/ regionala strategier från andra myndigheter, besvarande av enkäter etc. osv.
Bokslut (vårt eget och kommunernas)	Underlag till kommunernas och förbundets bokslut

Energisamverkan/energi- och klimatrådgivning	
Fossilfri gränsregion 2030 (projekt)	Fortsatt medverkan i projektet. Fyrbodals kommunalförbund är huvudman. DMEK medfinansierar genom nedlagd tid i projektet. Projektet innefattar flera arbetsområden i syfte att nå fossilfrihet.
Energi- och klimatstrategi (Dalslandsgemensam)	Framtagande av gemensam energi- och klimatstrategi för förbundets medlemskommuner (+ förhoppningsvis även Åmål). DMEK processleder och olika funktioner från kommunerna deltar.
Energisamverkan kommunerna (energigrupper, klimatlöften mm)	Stöd och samverkan med kommunernas energigrupper avseende energi- och klimatfrågor. Innefattar exempelvis arbete med klimatlöften, insatser/åtgärder i kommunerna, ansökningar om externa medel etc.
Energiuppföljning	Regelbunden uppföljning av energianvändningen hos medlemskommunerna (innefattar även drivmedelsanvändning etc. hos kommunernas fordon)
Energi- och klimatrådgivning	Enligt energimyndighetens riktlinjer
Hållbar samhällsplanering	
ÖP Dals-Ed (granskning/utställning)	Mindre insats inför översiktsplanens antagande i Dals-Eds KF.
Grön infrastrukturplan/ekosystem-tjänstanalys Dalslandsgemensam (projekt)	Projekt (förmodligen om ca 3 år). Projektet processleds av DMEK och olika funktioner från kommunerna deltar. LONA-ansökan ska vara inne senast 1 dec 2020
Hållbar markanvändning i hela landskapet inkl. arbete i Dalslands katalysatorgrupp (DKG)	DKG utgörs av en grupp av aktörer som genom sina befattningar, kunskaper och erfarenheter kan underlätta för hållbar markanvändning på platser i landskapet så väl som på landskapsnivå. Frågor som inte kan lösas på platsnivå lyfts till kommunal, regional, nationell eller internationell nivå. Gruppens arbetssätt och principer ligger till grund för HAV-satsningen på LEVA-områden (se projektet LEVA/LOVA Lillån/Dalboslätten nedan) I nuläget pågår en förankringsfas kring arbetssättet internt på länsstyrelsen, samtidigt som frågor om finansiering av åtgärder och arbetstid för att kunna jobba i hela landskapet och på så sätt bidra till många övergripande samhällsmål, har lyfts till Naturvårdsverket och till den nationell samordnaren för agenda 2030. Under 2021 är förhoppningen att kunna erbjuda Naturvårdsverket eller instans på regeringsnivå att vi genom arbetssättet i DKG kan nå flera av miljömålen på landskapsnivå och bidra till många andra övergripande samhällsmål. Ur strategisk synpunkt bedöms detta fokus som viktigt för att få en hållbar utveckling för hela landskapet..
Upphandlingsfrågor	Delta i kommunernas upphandlingsmöten, bistå upphandlarna med att välja och specificera

	miljökriterier i gemensamma upphandlingar, följa upp miljökrav i befintliga avtal
Naturvård	
Vägledning Naturen i Dalsland (engelsk översättning)	Boken natur i Dalsland håller på att översättas till engelska. DMEK processleder projektet. Förhoppningen är att boken ska stå klar inför sommarsäsongen 2021
Förarbete kommunala naturreservat Dals-Ed, Färgelanda	Där finns intresse att bilda kommunala naturreservat i Dals-Ed och Färgelanda kommuner. Dock behöver en del uppgifter och underlag tas fram innan det är dags för ansökan om medel för bildande av dessa reservat. Fastighetsutredningar, naturbruksplaner mm. Förhoppningen är att under året ta fram underlag för att kunna ansöka om LONA-stöd för reservatsbildning under 2021.
Remisser naturvårdsärenden	Yttrande angående reservatsbildningar, ingrepp i naturmiljön etc. Remisserna kommer oftast från länsstyrelsen.
Hållbar vattenplanering	
LEVA/LOVA Lillån/Dalboslätten (projekt)	Pilotprojekt för bättre vattenkvalitet på Dalboslätten. Fortsatt fokus på Lillån men projektet utvidgas från 2021 att omfatta hela Dalboslätten i Melleruds och Vänersborgs kommuner. DMEF är projektägare i nära samverkan med Vänersborg och markägare/brukare. Åtgärdssamordnarfunktionen planeras att förstärkas. DMEK och Vänersborgs kommun lägger tid som stöd och medfinansiering.
LOVA Örekilsälven (projekt)	Åtgärdssamordning i Örekilsälvens övre del. LOVA-projekt 2019-2023. Projektägare Dals-Eds kommun. DMEK projektleder tillsammans med kommunen. Fältpersonal från Milva (konsult), länsstyrelsen och skogsstyrelsen arbetar operativt, med markägarmöten, naturbruksplaner m.m. DMEK tar även vattenprover. Platsstudier görs bl.a. vid Torpfors. Samverkan sker med bl.a. med fiskevårdsområden och dikningsföretag.
Samverkan Teåkersälven inkl. borttagande vandringshinder	DMEK deltar aktivt i samverkansgruppen för Teåkersälven (är en del av Dalbergså/Holmsåns vattenråd). Arbetet sker utifrån bred samverkan och enligt åtgärdsplanen för Teåkersälven. Indikatorarter är flodpärlmusslor och öring. Arbeta sker med flera olika slags åtgärder som syftar till god ekologisk status. Åtgärdsmedel söks där det är möjligt.
Valboån (VM-projekt nu, kan bli LOVA)	Gullmarns vattenråd har uppdragit till Naturvårdsgruppen (konsult) att ta fram en åtgärdsstrategi mot övergödning, erosion och stora flödesvariationer i Valboån-delen av Örekilsälven. Utredningen, som blev klar i november 2020 är tänkt att kunna ligga till grund för kommande konkreta åtgärder och ansökningar om medel till olika insatser.

Medverkan vattenråden	Strateggruppen deltar i Gullmarns vattenråd (Örekilsälven/Valboån). Åtgärdssamordnare för projektet LEVA/LOVA Lillån/Dalboslätten Dalboslätten deltagar i Dalbergså/Holmsåns vattenråd.
Remisser vattenverksamheter (LST, VM & MMD)	Yttranden i remisser i vattenärenden från i första hand länsstyrelsen (anmälan om vattenverksamhet) och Mark- och miljödomstolen (prövningar av vattenverksamhet).